

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പ്രഥമസ്കന്ധേ ഷോഡശോദ്യായഃ ॥

സൂത ഉവാച

തതഃ പരീക്ഷിദ്വിജ്വൽയശിക്ഷയാ
മഹീം മഹാഭാഗവതഃ ശശാസ ഹ |
യഥാ ഹി സൂത്യാമഭിജ്ഞാതകോവിദാഃ
സമാദിശൻ വിപ്ര മഹദ്ഗുണസ്തഥാ || 1 ||

സ ഉത്തരസ്യ തനയാമുപയേമ ഇരാവതീം |
ജനമേജയാദീംശ്ചതുരസ്സുത്യാമുത്പാദയത്സുതാൻ || 2 ||

ആജഹാരാശ്വമേധാംസ്ത്രീൻ ഗംഗായാം ഭൂരിദക്ഷിണാൻ |
ശാരദ്വതം ഗുരും കൃത്യാ ദേവാ യത്രാക്ഷിഗോചരാഃ || 3 ||

നിജഗ്രാഹൗജസാ വീരഃ കലിം ദിഗ്വിജയേ ക്വചിത് |
നൃപലിംഗധരം ശൂദ്രം ഘ്ലന്തം ഗോമിമുനം പദാ || 4 ||

ശൗനക ഉവാച

കസ്യ ഹേതോർനിജഗ്രാഹ കലിം ദിഗ്വിജയേ നൃപഃ |
നൃദേവചിഹ്നധൃക് ശൂദ്രകോസൗ ഗാം യഃ പദാഹനത് |
തത്കഥ്യതാം മഹാഭാഗ യദി കൃഷ്ണകമാശ്രയം || 5 ||

അഥവാസ്യ പദാംഭോജമകരന്ദലിഹാം സതാം |
കിമൻയൈരസദാലാപൈരായുഷോ യദസദ്വയഃ || 6 ||

ക്ഷുദ്രായുഷാം നൃണാമംഗ മർത്യാനാമൃതമിച്ഛതാം |
ഇഹോപഹൂതോ ഭഗവാൻ മൃത്യുഃ ശാമിത്രകർമണി || 7 ||

ന കശ്ചിൻമ്രിയതേ താവദ്യാവദാസ്തു ഇഹാന്തകഃ |
ഏതദർഥം ഹി ഭഗവാനാഹൂതഃ പരമർഷിഭിഃ |
അഹോ നൃലോകേ പീയേത ഹരിലീലാമൃതം വചഃ || 8 ||

മന്ദസ്യ മന്ദപ്രജ്ഞസ്യ വയോ മന്ദായുഷശ്ച വൈ |
നിദ്രയാ ഹ്രിയതേ നക്തം ദിവാ ച വ്യർഥകർമഭിഃ || 9 ||

സൂത ഉവാച
യദാ പരീക്ഷിത് കുരുജാംഗലേശൃണോത്
കലിം പ്രവിഷ്ടം നിജചക്രവർതിതേ |
നിശമ്യ വാർതാമനതിപ്രിയാം തതഃ
ശരാസനം സംയുഗശൗണ്ഡിരാദഭേ || 10 ||

സ്വലക്യതം ശ്യാമതുരംഗയോജിതം
രഥം മൃഗേന്ദ്രധ്വജമാശ്രിതഃ പുരാത് |
വൃതോ രമാശ്വദ്വിപപത്തിയുക്തയാ
സ്വസേനയാ ദിഗ്വിജയായ നിർഗതഃ || 11 ||

ഭദ്രാശ്വം കേതുമാലം ച ഭാരതം ചോത്തരാൻ കുരുൻ |
കിന്ദുരുഷാദീനി വർഷാണി വിജിത്യ ജഗൃഹേ ബലിം || 12 ||

തത്ര തത്രോപശൃൺവാനഃ സ്വപൂർവേഷാം മഹാത്മനാം |
പ്രഗീയമാണം ച യശഃ കൃഷ്ണമാഹാത്മ്യസൂചകം || 13 ||

ആത്മാനം ച പരിത്രാതമശ്വത്മാല്ലോസ്മൃതേജസഃ |
സ്നേഹം ച വൃഷ്ണിപാർഥാനാം തേഷാം ദക്തിം ച കേശവേ || 14 ||

തേഭ്യഃ പരമസന്തുഷ്ടഃ പ്രീത്യുജ്ജ്വംഭിതലോചനഃ |
മഹാധനാനി വാസാംസി ദദൗ ഹാരാൻ മഹാമനഃ || 15 ||

സാരഥ്യപാരഷദസേവനസഖ്യഭൃത്യ -
വീരാസനാനുഗമനസ്തവനപ്രണാമാൻ |
സ്തിഗ്ധേഷു പാണ്ഡുഷു ജഗത്പ്രണതിം ച വിഷ്ണോഃ
ദക്തിം കരോതി നൃപതിശ്ചരണാരവിന്ദേ || 16 ||

തസ്യൈവം വർത്തമാനസ്യ പൂർവേഷാം വൃത്തിമൻവഹം |
നാതിദൂരേ കിലാശ്ചര്യം യദാസീത് തന്നിബോധ മേ || 17 ||

ധർമഃ പദൈകേന ചരൻ വിച്ഛായാമുപലഭ്യ ഗാം |
പൃച്ഛതി സ്താശ്രുവദനാം വിവത്സാമിവ മാതരം || 18 ||

ധർമ ഉവാച
കച്ഛിദ്ഭദ്ദ്രിനാമയമാത്മനസ്തേ
വിച്ഛായാസി ള്ളായതേഷൻമുവേന |
ആലക്ഷയേ ദവതീമന്തരാധിം
ദൂരേ ബന്ധും ശോചസി കഞ്ചനാംബ || 19 ||

പാദൈർന്യൂനം ശോചസി മൈകപാദ -
മാത്മാനം വാ വൃഷലൈർഭോക്ഷ്യമാണം |
ആഹോ സുരാദീൻ ഹൃതയജ്ഞഭാഗാൻ
പ്രജാ ഉത സ്തിൻമഘവത്യവർഷതി || 20 ||

അരക്ഷ്യമാണാഃ സ്ത്രിയ ഉർവി ബാലാൻ
ശോചസ്യഥോ പുരുഷാദൈരിവാർതാൻ |
വാചം ദേവീം ബ്രഹ്മകുലേ കുകർമ -
ൺയബ്രഹ്മൺയേ രാജകുലേ കുലാഗ്ര്യാൻ || 21 ||

കിം ക്ഷത്രബന്ധുൻ കലിനോപസൃഷ്ടാൻ
 രാഷ്ട്രാണി വാ തൈരവരോപിതാനി |
 ഇതസ്തതോ വാശനപാനവാസഃ
 സ്നാനവ്യവായോൻമുഖജീവലോകം || 22 ||

യദ്വാംബ തേ ഭൂരിദരാവതാര -
 കൃതാവതാരസ്യ ഹരേർധരിത്രി |
 അന്തർഹിതസ്യ സ്മരതീ വിസൃഷ്ടാ
 കർമാണി നിർവാണവിലംബിതാനി || 23 ||

ഇദം മമാചക്ഷ്യ തവാധിമുലം
 വസുന്ധരേ യേന വികർശിതാസി |
 കാലേന വാ തേ ബലിനാം ബലീയസാ
 സുരാർചിതം കിം ഹൃതമംബ സൗഭഗം || 24 ||

ധരൺയുവാച
 ഭവാൻ ഹി വേദ തത്സർവം യൻമാം ധർമാനുപ്യച്ഛസി |
 ചതുർഭിർവർതസേ യേന പാദൈർലോകസുഖാവഹൈഃ || 25 ||

സത്യം ശൗചം ദയാ ക്ഷാന്തിസ്ത്യാഗഃ സന്തോഷ ആർജവം |
 ശമോ ദമസ്തപഃ സാമ്യം തിതിക്ഷോപരതിഃ ശ്രുതം || 26 ||

ഇണാനം വിരക്തിരൈശ്വര്യം ശൗര്യം തേജോ ബലം സ്യുതിഃ |
 സ്യാതന്തര്യം കൗശലം കാന്തിർധൈര്യം മാർദവമേവ ച || 27 ||

പ്രാഗൽഭ്യം പ്രശ്രയഃ ശീലം സഹ ഓജോ ബലം ഭഗഃ |
 ഗാംഭീര്യം സ്ഥൈര്യമാസ്തിക്യം കീർത്തിർമാനോന്യനഹങ്കൃതിഃ || 28 ||

ഏതേ ചാൻയേ ച ഭഗവൻ നിത്യാ യത്ര മഹാഗുണാഃ |
 പ്രാർഥ്യാ മഹത്ത്വമിച്ഛദ്ഭിർന വിധന്തി സ്മ കർഹിച്ചിത് || 29 ||

തേനാഹം ഗുണപാത്രേണ ശ്രീനിവാസേന സാന്വൃതം |
ശോചാമി രഹിതം ലോകം പാപ്തനാ കലിനേക്ഷിതം || 30 ||

ആത്മാനം ചാനുശോചാമി
ഭവന്തം ചാമരോത്തമം |
ദേവാൻപിത്യന്യുഷീൻസാധുൻ
സർവാൻ വർണാംസ്തമാജ്ജിശ്രമാൻ || 31 ||

ബ്രഹ്മാദയോ ബഹുതിമം യദപാംഗമോക്ഷ -
കാമാസ്തപഃ സമചരൻ ഭഗവത്പ്രപന്നാഃ |
സാ ശ്രീഃ സ്വവാസമരവിന്ദവനം വിഹായ
യത്പാദസൗഭഗമലം ഭജത്യേനുരക്തം || 32 ||

തസ്യാഹമബ്ജകുലിശാങ്കുശകേതുകേതൈഃ
ശ്രീമത്പദൈർഭഗവതഃ സമലക്യതാംഗീ |
ത്രീനത്യരോച ഉപലഭ്യ തതോ വിഭൂതിം
ലോകാൻ സ മാം വ്യസൃജുദുസ്തമയതീം തദന്തേ || 33 ||

യോ വൈ മമാതിഭരമാസുരവംശരാജ്ഞാ -
മക്ഷൗഹിണീശതമപാനുദദാത്തതന്ത്രഃ |
ത്യാം ദുഃസ്ഥമുനപദമാത്മനി പൗരുഷേണ
സമ്പാദയൻ യദുഷു രമ്യമബിഭ്രദംഗം || 34 ||

കാ വാ സഹേത വിരഹം പുരുഷോത്തമസ്യ
പ്രേമാവലോകരുചിരസ്മിതവൽഗുജൽപൈഃ |
സ്ഥൈർയം സമാനമഹരൻമധുമാനിനീനാം
രോമോത്സവോ മമ യദംഘ്രി വിടങ്കിതായാഃ || 35 ||

തയോരേവം കഥയതോഃ പൃഥിവിധർമയോസ്തദാ |
പരീക്ഷിന്നാമ രാജർഷിഃ പ്രാപ്തഃ പ്രാചീം സരസ്വതീം || 36 ||

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പ്രഥമസ്കന്ധേ പൃഥ്വീധർമസംവാദോ നാമ ഷോഡശോധ്യായഃ ॥